

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 1. Quod omnes debeant esse sua sorte contenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

Academia
rum laus.

Deus dat
media om-
nibus.

Magna in-
genia fere
superba.
a Ezech. 28
17.

2.
Primi pa-
rentes.
b Gen 3. 1.

3.
Salomon.
c 1. Cor. 8. 1.

rum prouinciarum : quemadmodum poitea fecit cum Daniele & eius socijs. Ita etiam Christianarum Rerum publ. capita, diuina inspiratione instituerunt scholas & *Academias*, in quibus similes iuuenes educuntur, ac doceantur omne genus scientiarum ac disciplinarum ; vt, postquam adoleuerint, sint Magistri, Gubernatores, Iudices, & ad altiora alia officia & ministeria in Reipubl. utilitatem promoueantur. Sed quoniam neque Pontifices, neque Imperatores possunt illis dare *aptitudinem*, & necessariam *propensionem* : ipsemet Deus eas illis largitur; quibus tanquam quibus alis volantes, deducit eos ad vniuersitates, vbi in scientijs addiscendis facit eos volare.

§. 2. *Quod omnes debeant esse sua sorte contenti.*

H V I C Diuinæ prouidentiae fundamento inniti præcipue debet animi pax & tranquillitas tua, siue magnum, siue paruum habeas ingenium & aptitudinem : certò tibi persuadens, Deum dedisse, quod magis tibi expediebat, vt qui optimè sciebat periculum, quod tibi immineret, si aliud habuisses. Si enim fors tibi obtigit *paruis* ingenij & aptitudinis ad litteras discendas, consolari te ipsum poteris, attendens, quòd maiora ingenia multaque scientiæ, sæpè sunt magno periculo expositæ, quemadmodum licet videre in primo Angelo, quem Ezechiel a *Cherubin* appellat, quod scientiæ plenitudinem significat: qui cum esset in medio paradisi, & inter ignotos lapides, seraphinos scilicet, ardentis, & diuino amore inflammatos habitaret: ipse superbia sua concreuit in glaciem, & perdidit sapientiam in decore suo. Quia complacuit sibi in sua pulchritudine, & ex ea superbiit. Si tu igitur similis esses Lucifero in sapientia, fortè eundem in superbia imitareris, ac proindè pœnam etiam subires, quam ille.

N O N nosti serpentis huius infernalis calliditatem ; qui cum nouit hominis propensionem ad sciendum, si eum videat ingenio & aptitudine ornatum, ibi laqueos & insidias ei struit ; quemadmodum *primis parentibus*, quibus dixit: si comederet ex arbore verita, b eritis (inquit) *sicuti Dñi, scientes bonum & malum.* cum igitur Patres tui hac esca fuerint decepti, sorte & tu decipereris: voluit verò Deus non dare tibi, quod hosti tuo fuisset via & occasio ad te perdendum. Sapientissimus fuit *salomon*, & quidem sapientia à Deo illi liberalissimè communicata : sed non fuisset lapsus in *adèò publicam* libidinem, nisi in *secretam* impigisset superbia, quæ fortè ex multa sapientia prouenit : nò quidem ipsius scientiæ culpa, sed hominis, qui euanescit, & iactat se propter illam. Et propterea dixit Apostolus: *c scientia inflat: charitas adificat.* Et cum alteram alteri opponit Apostolus, significat, scientiam absque pondere charitatis inflare superbia; cuius tumor est tanquam

hydro-

d Eccl. 1. 3. 13

Superbia
doctos pra-
cipitat.

e Rom. 1. 2.

f Eccl. 1. 18.

g Luc. 12. 47
Cui plus
datum, plus
exigetur
ab eo.

6.

h Eccl. 2. 16.

Charitas
scientia po-
tior.

Lib. 4. Dial.
c. 3 § 2.
Moral. c. 1.
Iustus fit
sapiens.

i Eccl. 3. 22.

tibi

hydrophisis, quia (vt idem Salomō ait) *non saturatur oculus visu, nec auris au-*
ditu impletur, & nimiam occupationem in plurimis rebus curiosè addiscen-
dis vocauit *pesimam*, eò quòd valde sit laboriosa & molesta; & occasionem
præbeat multorū peccatorum; quia permittit absq; freno amoris & timoris
Dei ab illis se abduci. Nā quemadmodū scientia his frenis retenta, est quod-
dā genus armorū valde potens ad omnia vitia destruenda: ita quando illi la-
xantur habenæ conuertitur in arma Sathanæ, ad omnes virtutes labefactan-
das, & in peccata innumera pertrahendum. Quemadmodum euenit Sapien-
tibus illis, de quibus Apostolus: *e quod euauerint in cogitationibus suis: per-*
mittente Deo Domino nostro eos propter superbiam labi in grauissima vi-
tia. Vnde igitur nosti, si magna scientiæ fors tibi euenisset, quomodo eam in
frenasles, & continuisses? potes bene vereri, quòd laxasles illi habenas, &
tanquam equus effrenus fuisses cum illa præcipitatus. Quare magna Dei
fuit misericordia, qui tales spiritus tibi abstulit, præuidens, te non facilem
futurum, vt freno continereris.

PRAETEREA eiusdem Salomonis sententia est: *in multa sapientia multam*
esse indignationem & qui addit scientiam, addere & laborem: nam accepto scien-
tiæ talento, augetur bonæ vitæ obligatio; ac proinde maior est Dei indigna-
tio, si illa sit praua: *g seruus enim sciens voluntatem Domini, & non faciens, vapu-*
labit multis. Deinde quando scientia est multa, occasionem præbet ad ma-
iora onera & officia, quæ maiores afferunt labores & anxietatem in red-
denda bona ratione eorum: à quibus omnibus est expeditus, qui hæc talen-
tanon accepit.

Q U O D si molestia aliqua afficitur, propterea quod illis in hac vita careat:
maius sentiet leuamen, quando mortis hora veniet. In qua si ad exteriora
aspiciamus, verum est quòd dixit Ecclesiastes: *h moriur doctus similiter, vt in-*
doctus. Quòd si *doctus* sine charitate moriatur, quid illi profuit sua doctrina;
nisi quòd æternam pœnam adaugeat? quid illi proderit magnum doctrinæ
nomen in terra reliquisse, si vbi est eius anima, horrendè contēnitur & tor-
quetur: si autem indoctus & *Idiota* in charitate moriatur: quid nocuit illi sci-
entiæ defectus; qui in cælo perfectiori scientia replebitur: nam iuxta chari-
tatis mensuram dabitur tibi cognitio, & visio clara Dei: in qua summa scien-
tia consistit. Siquidē (vt S. Gregorius ait) *quid non videt, qui Deum videt omnia*
vident: em ha beas igitur iam hanc patientiam, præsentē ferendo defectū: si
enim es iustus, eò peruenies, vt fias valde sapiens: & quò magis progredie-
ris in charitate, eò etiā magis progredieris in sapiētia. Ac propterea dixit Sa-
tis in charitate, eò etiā magis progredieris in sapiētia. Ac propterea dixit Sa-
piens: *altiora tene qua seris, sed qua præcepit tibi Deus, illa cogita sepe:* si enim hæc
noueris, & exequaris, venies in cognitionē rerū altissimarū, quas desideras.

S E D ne existimes omnia tibi rejci in aliam vitam, implebimus etiam

Tom. 2.

M

tibi manus in hac vita alia scientia multò præstantiori, quàm quæ tibi deest. Si enim sis verè humilis tuaque sorte contentus, magnam partem viæ iam peregisti, ut te Deus doceat & scientiam sanctorum, quæ est scientia mystica spiritus, donum contemplationis, & familiaris cum ipso tuo creatore consuetudo: quæ sæpè negatur doctis eò quòd sint parum humiles, & eminent in ratiocinationibus, sintque in suis cogitationibus curiosi: contra verò frequentius datur simplicibus, eò quòd sint magis humiles, & minus curiosi: in utrisque enim locum habet, quod dixit Saluator: *1 confiteor tibi Pater, quia abscondisti hæc a Sapientibus & prudentibus, & revelasti ea paruulis: ita Pater, quoniam sic placitum fuit ante te.*

Non studuerat Dauid humanioribus disciplinis, quemadmodum Sapientes: & nihilominus propter insignem suam humilitatem, ac sinceritatem, euasit omnibus illis sapientior: & in scientia sanctorum, fuit Salomone filio suo eminentior. Et ita dixit in *quoniam non cognoui literaturam, introibo in potentius Domini, Domine memorabor iustitie tue solius, n & super omnes docentes me intellexi, quia testimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi, quia mandata tua quasiuis, & tu Domine o occulta sapientia tua manifestasti mihi.* Hæc omnia assecutus est Dauid, non studendo, sed obediendo: quia non scientiarum studio se tradidit, sed virtutum. Et ipse mundi Saluator, quamuis plenus esset thesauris sapientiæ & scientiæ Dei, eò quòd ita deceret pro gloria vnigeniti eius Filij. Sed tamen per triginta primos annos voluit hanc scientiam ita occultare, ut sapientiæ indicia non daret, nec literas addisceret, aut accederet locum, in quo Sapientes versabantur, idque ad consolationem eorum, quibus hoc talentum denegauit, non sinens eos laborare in eodem humiliter occultando, quod sapientibus est difficillimum, quorum appetitus & propensio est sese manifestare: ut enim Poëtaille dixit: *scire tuum nihil est, nisi scire hoc te sciat alter:* melius tibi est alios scire, te non scire, ne habeas unde inauiter euasces: habeas verò apud Deum gratiam, quam ipse dat propter humilitatem.

HINC supremam accipies consolationis rationem, innitentem diuinæ prouidentie ordinationi: cuius voluntas omnibus huius mundi scientiis est præferenda: & sola illa plus apud te valere debet ad consolationem, quam quilibet ingenij & scientiæ defectus ad tristitiam; sufficit enim, quod Deus ita velit, ut tibi ruditas tua, & ingenij tarditas placeat: quòd si Deus non te adhibuerit ad res magnas ob talenti tui exiguitatem; satis sit, quòd te adhibeat tanquam instrumentum ad id, quod ipse velit, siue magnum sit, siue exiguum: quia in hoc verè consistit sublimitas summa, ut supra est dictum. Præcipue cum dicat Apostolus: *q per stultos mundi Deum docere Sapientes: & quasi instrumenta accipere, ut eos confundat.*

k Sap. 10. 10.
Scientia
mystica da-
tur humili-
bus.

l Matt. 11. 25

Dauid.

m Pf. 70. 15.

n Pf. 118. 99

o Psal. 50. 8

Ioan. 7. 15.

Christus
Dominus.

P. r. su.

9.
Voluntas
D. i. suffi-
cientia nostra.

qz. Cor. 1. 26

HÆ SVNT summam rationes, quæ consolari possunt eos, qui ingenio & scientijs carent: quæ eedem instar fræni esse debent, ad eos continendos, qui illis abundant. Qui vt plurimum sua sorte sunt contenti, eò quòd ingenua sit ac generosa, & naturali hominis propensione conformis: quem efficit Deo & Angelis similem: & quòd rusticitas (vt S. Augustinus dixit) sibi soli proffit; studiosa verò scientia alijs multis utilis esse possit. Illa enim notitiam & gloriam Dei per mundum effundit, promulgat fidem & Religionem Christianam, quam ab hostibus defendit rationibus; adiuuat ad salutem animarum, quæ postea condant cælos. ipsa *Iudices* constituit, qui iustitiam benè administrant; *medicos*, qui & corporibus & animabus medeantur; *gubernatores*, qui conferunt, & augeant bonum Statum Reipubl. tempore pacis, & subsidium ferant tempore belli. Nam (vt Sapiens ait.) *melior est sapientia fortitudine, & melior est sapientia, quam arma bellica.* Alias multas causas prætereo; eò quòd sint notissimæ, quas habent vt pacati sint & tranquilli, quamnis nulla veriorem ac solidiorem consolationem adferre debeat, quam ipsa diuina voluntas, & supremæ ipsius providentiæ ordinatio. A qua hæc illis tors obtigit, persuadentibus sibi, & sperantibus, eam sibi datam non ad suam condemnationem, sed ad salutem & perfectionem; & sic eum adiuturum ad præuenienda insinuata pericula. Nam cum scientia sit donum Dei ac datum ad eò gloriosum, & necessarium ad vniuersale Ecclesiæ & Reip. Christianæ bonum: ad ipsius Dei providentiam spectat, illudita communicare, vt non minus proffit accipienti; quàm alijs, in quorù utilitatem datur: nam potius eius voluntas est (vt ait Sapiens) *vt bibat ipse aquam de cisterna sua, & saturetur hauriens ex ea, quàm sibi opus est, & postea deriuentur fontes eius foras, & in plateis aquas suas diuidat: adferens scilicet illis utilitatem absque proprio detrimento.*

§. 3. *Qua ratione scientia cum virtutibus sint coniungenda.*

EX HO eodem fundamento posito colligere licet supremam DEI prouidentiam in exornanda sponsa sua Ecclesia duobus ornamentis & gemmis preciosioribus, quas habet sc. *scientia & virtutis.* Ita tamè, vt multis *virtutes* communicet sine scientijs: quia illæ solæ sufficiunt, ad eos faciendos amicos ipsius, & regni sui hæredes. Nulli tamen, quod in se est, velle *scientias* dare absque virtutibus, sed vtrisque simul: quemadmodum dedit Angelis in cælo, & primo homini in paradiso. Et quando Salomon petijt donum sapientiæ, simul ei dedit illam, quæ tunc & Sapientem fecit & Sanctum. Sed quoniam illi virtus magis placet, quàm sapientiæ: vult, eam pluris fieri, & ex instituto quari, quia his duabus fororibus competit, quod dictum est de duobus

*Læta studio
sa scientia.*

*Eccl. 9. 16.
18.*

*Scientia pe-
ricula ca-
uenda.*

(Prou. 5. 15.)